

25 let Českého svazu ochránců přírody Divoky

25 let Českého svazu ochránců přírody Divoky

Vážení přátelé,

tato publikace je o lidech, které spojuje láska k přírodě a kterým není lhostejný její osud. Každoročně vykonají pro její ochranu vše, co je v jejich silách, často na úkor svého volného času a mnohdy i rodiny. Český svaz ochránců přírody Divoky, jehož jsme členy, oslavil čtvrtstoletí od svého založení.

Historie ochrany přírody a krajiny v naší republice má dvě základní formy – dobrovolnou a státní. Panovníci a později stát vydávali nařízení s cílem chránit přírodu a její jednotlivé složky, současně se objevovaly iniciativy soukromých osob, zaměřené na ochranu přírodních hodnot na vlastních pozemcích. Pro Čechy bývá nejčastěji uváděn pokus Karla IV. V kapitolách 49 – 56 právního kodexu Maiestas Carolina. Dekret krále Zigmunda z roku 1436 uzákoňuje ochranu zvěře v královských lesích v Čechách. Nelze opomenout ani „tvorbu“ ekologicky vyvážených kulturních krajín v jižních Čechách jako byla soustava rybníků na Třeboňsku a Lednicko-valtický areál na jižní Moravě. Od 1. poloviny 19. století až do druhé světové války zaznamenává dobrovolná ochrana přírody pozvolný, ale stálý nárůst. Bohužel bohatá činnost byla přerušena válkou a nástupem komunistického režimu. Po válce se pozvolna rozvíjela státní ochrana přírody. Dobrovolné aktivity v této oblasti byly však spíše tlumeny vzhledem ke znárodnování a kolektivizaci.

K opětovnému rozvíjení dobrovolné ochrany přírody došlo až po částečném uvolnění poměrů v šedesátých letech. V roce 1958 vznikl při Národním muzeu v Praze TIS. Podnět k založení moderní ochrannářské organizace vzešel nejprve ze skupiny mladých lidí, kteří hledali cesty k přírodě, k její moudrosti a také k její ochraně. Na vytvoření samostatného sdružení nebylo v tu dobu ani pomyslení, proto Národní muzeum v Praze poskytlo vznikající organizaci útočiště, zaštitilo činnost nové organizace a přivedlo do jeho členské základny většinu významných přírodovědců, lékařů, pedagogů i lesníků, dále mládež složenou částečně z bývalých skautů i současných trampů a laických přátel přírody.

Svým ideovým zaměřením i praktickými projevy se však TIS stal v době normalizace politicky neúnosným, a tak byl nucen v roce 1979 ukončit činnost. V sedmdesátých letech vzniklo hnutí Brontosaurus, které se začlenilo do Socialistického svazu mládeže. Jednalo se převážně o tábory s pracovní náplní, zaměřenou na pomoc státní ochraně přírody, státním lesům apod. Tábory, obdobně jako kratší vícedenní akce, zahrnovaly také část výchovnou a zábavnou.

V roce 1979 po zrušení předchozí ochrannářské organizace TIS stát inicioval vznik Českého svazu ochránců přírody (ČSOP), který byl na podzim téhož roku v Praze slavnostně vyhlášen. Z tohoto popudu postupně vznikají na různých místech republiky jednotlivé místní organizace. Od roku 1980 vydával ČSOP svůj vlastní časopis Naší přírodou, který prezentoval bohatou činnost. Bohužel z ekonomických důvodů byl zrušen. Devadesátá léta byla ve znamení převratných změn ve státní ochraně přírody a krajiny. Byl přijat nový zákon o ochraně přírody a krajiny a tak vytvořena speciální státní správa pro ochranu přírody a krajiny, vznikla řada institucí včetně samostatného ministerstva životního prostředí, bylo vyhlášeno mnoho nových chráněných území a zahájena realizace řady dotačních programů, podporujících opatření v oblasti ochrany přírody a krajiny.

1980

14. března 1980 založilo 17 členů v čele s Josefem Snopkem základní organizaci v Divokách. Zpočátku se členové a příznivci věnují brigádnické pomoci v lesích při vysekávání lesních školek, vyklízení pasek a výsadbě mladých stromků, dále v místním JZD při žních a úklidu černých skládek v okolí obce. Scházivali jsme se často na hřišti a společně chodili na vycházky do přírody. Říkávali jsme tomu výlety za poznáním. Všimli jsme si ptáků, květin, stromů a učili se je poznávat. Jedna z našich prvních akcí pro veřejnost bylo Otvírání studánek. Bylo nás tehdy jen pár nadšenců co se scházeli u studánky a nemohli se dočkat jara. Nejprve to byla malá studánka přímo u hřiště a pak, to už nás bylo víc, jsme začali chodit ke studánce v Zápletách. Od určité doby jsme spojili akci Otvírání studánek s oslavou Dne Země a tak tato akce probíhá dodnes. Každý rok se na jaře sejdeme u studánky a slavíme příchod jara. Nejslavnější Otvírání studánek bylo asi v roce 1990. Velká euforie po změně režimu přilákala mnoho lidí. Zpívali jsme tehdy hrdě naší národní hymnu a písničku „Jednou budem dál..“.

I Pohádkový les je stará známá akce. Kdo by ho neznal. Pořádáme ho tak dlouho, že na něj chodí i ti, co zpočátku byli dětmi a dnes si sem vodí své vlastní děti. V roce 1983 začíná spolupráce s požárníky ze Zdounek (v tu dobu je to již pátý ročník). Po různých zkušenostech jsme se stali téměř profesionály. Překvapí nás jen špatné počasí. Masky celé od bláta, na cestě potoky vody, ale lidé se k nám přesto vrací. Máme však i pohádkový les, kdy sluníčko od rána svítí, na hřišti voní opečené klobásy, děti stojí řadu na cukrovou vatu a na naše palačinky, které se v posledním roce staly hitem. Snažíme se každý rok také vylepšovat masky. Kromě stálého Rumcajse a Manky máme téměř každý rok něco

nového. Bohatá fotodokumentace je toho dokladem. Všichni ti, kteří k nám přijdou, projdou i částí naučné stezky. Vzhledem k tomu, že přijdou tisíce lidí, je tato akce velmi náročná na organizaci a čas. Největší návštěvnost v historii byla v roce 1981, a to 4700 účastníků.

1984

Pro velký úspěch a nadšení z Prázdnin s Brontosauřem, které se dříve pořádaly v Hostýnských vrších a na Malé Fatře, jsme zorganizovali naše „brontosauří prázdniny“. První byly v roce 1984 v lomu v Roštíně. Pracovali jsme pro státní lesy na údržbě pasek. Byly to dny nejen plné práce, ale především přátelství mladých lidí z celé republiky, kteří byli stejně nadšení jako my.

1985

Od roku 1985 se stává novým předsedou Josef Sedláček. Postupně se organizace orientuje na odborné programy zaměřené na pomoc přírodě a její ochranu. V první fázi se ve spolupráci s odborem kultury Okresního národního výboru Kroměříževnujeme rezervacím v našem okolí. Naším dobrým průvodcem, rádcem a postupně kamarádem se stává okresní konzervátor pan Coufalík. Rezervace Drážov, Včelín a Kamenec byly založeny v roce 1953 a 1954. Bohužel vyhlášením vše začalo, ale i skončilo. Od vzniku se na nich nic nedělo, plochy nebyly udržovány, postupně zarůstaly náletovými křovinami a dřevinami. Málokdo vůbec věděl, že nějaká rezervace v našem okolí existuje a kde vůbec je.

Naše práce spočívala ve vymezení území rezervací Drážov, Kamenec a Včelín hraničními kůly a jejich označení tabulemi se státním znakem. Následně jsme roky postupně likvidovali nálet a snažili se území vrátit zpět ve slunné straně s bohatou teplomilnou vegetací, jak byl původní záměr vyhlášení. Jen zběžně se zmíníme o nejzajímavějších skvostech těchto území. Část Drážova je v létě pokryta hustým žlutým kobercem omanu mečolistého, nachází se zde hořec křížatý s vzácným motýlem modráskem hořcovým. Na Kamenci roste vstavač kukačka, hořeček brvitý a je zde také významný výskyt kudlanky nábožné. Na Včelíně jsou to mohutné, nepřehlédnutelné vstavače nachové.

Naše další údržbové práce pokračovaly na rezervaci Bralová u Střílek. Zde byl obdobně jako na Včelíně největší problém s likvidací hustého porostu akátu. Postupem let byly vidět dobré výsledky, ale ne všude jsme už mohli pomoci.

Např. rezervace Kamenec byla poškozena požárem, který poškodil velkou část porostu jalovce obecného. Pod Světlou byla vyvážena ve velkém množství prasečí kejda z Těšovic, jejíž následky byly patrné řadu let. Také na Bralové si v začátku našich zásahů pamatujeme výskyt vzácného rudohlávku jehlancovitého, který vlivem hospodaření místního JZD postupně nenávratně zmizel. Pro odbor kultury ONV Kroměříž jsme zpracovali mapu výskytu sněženek v okolí Brda, přehled stromů I. kategorie v okolí Zdounek a za Cvrčovicemi a Těšánkami jsme provedli botanický průzkum (Viktor Pluhař). Postupně se naše aktivity rozvíjí i ve spolupráci s Krajským střediskem památkové péče a ochrany přírody v Brně. Pomáháme i na významné státní rezervaci Oulehla v Lískách, kde se nachází velké množství orchidejí, např. střevíčník pantoflíček, naše největší orchidej a vstavač trojzubý, který se jinde na jižní Moravě nevyskytuje. Odbornými poradci nám jsou Ing. Vladimír Láznička a Ing. Jindřich Šmiták.

Se získáváním nových zkušeností jsme postupně naši činnost rozvíjeli, zdokonalovali a zapojovali se do celostátních ochranných programů. Např. akce Formica, sledování káňat, výskyt obojživelníků, mapování a značení významných stromů, akce Jilm a akce Rak. Za podrobnější zmínku stojí program Ciconia, který je zaměřen zejména na dlouhodobé sledování a mapování hnízdního výskytu čápa bílého i černého a na praktickou ochranu, která spočívá v instalaci umělých hnízdních podložek. K prvnímu našemu setkání s čápy došlo v Kvasicích na budově školy. Čápi hnízdo postupně zvětšovali až ucpali celý průchod komína a nebylo možné topit. Ze školy nám zavolali, jaké mají problémy, ale s upozorněním, že o čápy nechtějí přijít. V zimním období jsme vyrobili ocelovou podložku, umístili jsme ji asi metr nad komín a hnízdo přeložili. Od té doby jsme ke spokojenosti všech nainstalovali hnízdní podložky na komíně v Břestě, v Kroměříži v areálu ČSAD a v Podzámecké zahradě. O hnízdění a životě čápů jsme zpracovali vlastní film.

Negativní změny v otevřené krajině během posledních desetiletí (rozorání pastvin, mezí, výrazná redukce starých doupných stromů a rozptýlené zeleně vůbec) v souvislosti s rozšiřováním zemědělské výroby značně omezily hnízdní možnosti většiny sov a dravců.

Školení v Hradci Králové nás přivedlo na nápad, jak pomoci přírodě i zemědělskému družstvu a ještě získat finanční prostředky pro naši organizaci. S místním zemědělským družstvem jsme uzavřeli smlouvu, jejíž náplní byla biologická regulace hraboše polního. Nejprve jsme začali s potřebným průzkumem a sledováním poštolek

a sov. Potom jsme vyrobili umělé hnízdní budky a na základě průzkumem získaných údajů je rozmístili do vhodných lokalit. Pak už následovalo jen vyhodnocování účinnosti našich opatření a první zajímavé výsledky. Během pár let jsme rozmístili 100 budek na ploše 6 700 hektarů. Např. při kontrole v roce 1990 jsme našli v 31 budkách 112 mladých poštolek a v 5 budkách 21 malých sov.

1987

V rámci hnutí Brontosaurus byla v roce 1987 navázána přes krajský výbor SSM spolupráce s Bavorským hnutím ochrany přírody v Mnichově. Na tu dobu absolutně nemyslitelná věc...

Skupina mladých Němců přijela k nám do Divok a prožili jsme společně příjemné a zajímavé odpoledne i večer. O rok později předseda J. Sedláček jako zástupce naší organizace odjíždí na 10ti denní výměnný zájezd do NSR.

1988

V roce 1988 jsme si „postavili“ svou vlastní klubovnu. Byl to vlastně starý vagon, který jsme koupili za 100 korun československých a 10 litrů vína. Obložili jsme ho dřevem a tak krásně zapadl do okolní krajiny. Postavili jsme v něm krb a přistavěli malou kuchyňku. Dalo nám hodně práce, než jsme ho zbudovali do dnešní podoby. Odpracovali jsme na něm velké množství hodin (i nočních) a zažili spoustu legrace. Při pracovním úsilí se vzpomínalo a také často plánovalo.

Jedním z nápadů bylo podniknout cestu do rumunských hor. A tak v roce 1989 malá skupinka (Z. Zbránek, J. Sedláček, manželé Zelenkovi a 2 kamarádi ze Žalkovic) opouští naše území a vlakem míří do Rumunska. Hned na hranicích byli vtaženi do vojensko-policejní razie. Podezření ze špionáže se jim podařilo vyvrátit úplatkem v podobě piv a salámu. Viděli nádherné přírodní scenérie a zažili pořádné dobrodružství, ale také bídu a hlad posledního roku vlády prezidenta Čaučeska. Vzpomínkou zůstaly diapozitivy, které strážíme jako oko v hlavě.

1990

Téměř všichni členové měli tehdy malé děti, a tak každá vycházka nebo výlet byl směřován k tomu, aby se právě ony vydováděly. Na tábor do Cetechovic se všichni těšili. Jezírko, nad ním skála a kolem les. To bylo ideální místo pro tábor. Bylo postaveno tý-pí, polní kuchyň, jídelna, ale největší stavbou byla lanovka přes jezírko. Jezdilo se přes vodu na laně, na kterém byla připevněna stará židle. Děti byly nadšené, ale i rodiče se dobře bavili. Především tím, že se občas nějakému dospělákovi podařilo skončit ve vodě. Tábor to byl úžasný, všichni na něj dodnes rádi vzpomínají.

Protože se zrovna otevřely hranice a všichni toužili cestovat, část členů vyrazila do Jugoslávie. Tentokrát bez dětí. Naskládali se do čtyř aut. Jedno bylo spolehlivější než druhé. Do kopců „vařila“, z kopců zase hořely brzdy, přes hranice tlačili... Ale nakonec přece dojeli a všichni pasažéři přežili. V Jugoslávii se rozdělili na dvě skupiny: zdatné turisty a méně zdatné turisty. Zdatní šli na Triglav a méně zdatní leželi u moře. Po pěti dnech se šťastně shledali, navštívili „benzínku“ na víno, odpočinuli si před dlouhou cestou a přes italský Terstse vraceli domů. Itálii nechali za zády a hurá zpět do naší tehdy ještě ČSR.

Povzbuzeni krásnými zážitky ještě v tom samém roce uspořádali výpravu na Pálavu. Umělá jezera, páchnoucí voda a suché stromy to byl pro všechny šok. Nemohli pochopit, kdo tento nesmyslný projekt povolil. Ale co se dalo dělat. Vesnice byly zatopené, lidé dávno bydleli jinde, jen jako smutná připomínka stál uprostřed té zapáchající vody kostelík, který tam zůstal...

1993

V roce 1993 nás postihla smutná zpráva. Zemřel náš nejstarší člen pan Josef Kochaníček. Byl to milý, usměvavý člověk. Jeho znalosti o přírodě by mu mohl závidět ne jeden odborník. Jeho dvůr plný zvířat. Rádi jsme k němu chodovali. Nebyli jsme jediní. Měl tam vždycky nějakou návštěvu. Lidé ho měli rádi a často za ním přišli pro dobrou radu. Byl pracovitý. Nechyběl snad na žádné naší brigádě. V jeho přítomnosti bylo vždycky dobře. Přátelské jednání, moudrost stáří a jeho celé bytí nám ze začátku moc chyběly. Ale život jde dál. Často na něho vzpomínáme. Byl součástí naší organizace.

1994

Jak vznikl Divocký kos, dnes už ani nikdo neví, ale určitě spontánně někdy při posezení u táboráku. Byl na světě. Je to vlastně soutěž dětí ve zpěvu. Podařilo se nám několik roků po sobě pozvat známé zpěváky. Prvním byl v roce 1994 Pavel Dobeš s Milošem Dvořáčkem, další Jaromír Nohavica a do třetice Wabi Daněk. Zaplnili jsme zdounecký kulturák. Byly to skvělé akce, končily v Divokách ve vagoně až v ranních hodinách. S Pavlem Dobešem se skamarádili pánové asi nejvíc. Seděli do svítání a pak znovu až do začátku nového představení v Kroměříži. Všechno zvládli a rádi na to vzpomínali. Divocký kos pokračuje do dneška. Pořádáme ho buď v Tomově kravině nebo v divocké škole. Poslední rok děti zpívaly na tanečním kole v lese Boří.

Přípravy k budování Naučné stezky Boří začaly v roce 1994. Bylo využito finanční pomoci referátu životního prostředí Okresního úřadu v Kroměříži, Ministerstva životního prostředí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Trasu i návrhy jednotlivých tabulí připravili členové sami, tabule namaloval učitel ZUŠ Kroměříž Jiří Wiesner.

Blížilo se jaro a s ním dlouho očekávané otevření naučné stezky a ekologického střediska. Bylo pozváno mnoho hostů. Zástupce odboru životního prostředí OÚ Kroměříž, starostové naší i okolních vesnic a také pan Strachwic, jako zástupce rodiny vlastníků zdejších lesů a pozemků. Všechno bylo naplánováno, jen počasí jako by nám chtělo ukázat, co umí. Aprílové počasí se to odpoledne pěkně vyřádilo. Slunce střídal vítr s deštěm, chvíli padal i sníh. My jsme ale prošli celou stezku s našimi hosty. Byli jsme tenkrát moc hrdí, že se nám podařila tak velká věc. Psalo se o nás i v novinách. Slavnostní otevření i s přestřížením pásky proběhlo 8. dubna 1995. Trasa stezky začíná pod hřištěm, vede kolem potoka, rybníčku, přes louku k lesu. Lesem prochází až k rezervaci Kamenec, odkud se odkrývá pěkné panorama okolních chříbských lesů. Odtud vede na druhou stranu kopce, kde se nabízí pohled na okolní vesnice. Přes pole vás stezka dovede kolem odpočívadla na úvozové cestě až na okraj vesnice k Terénnímu ekologickému středisku Boří. Původně měla naučná stezka 13 zastávek s informačními tabulemi. Podrobné informace byly vydány v brožuře Naučná stezka Boří. V únoru 1996 byla stezka rozšířena o další biotop – rybníček. Postupem času přibyla v lese a u potoka další – „Les prosí“ a „Travertinová inkrustace“.

Naučná stezka byla otevřena, ale teď bylo potřeba, aby ji někdo navštěvoval. Rozeslali jsme nabídky na mateřské i základní školy a třídy dětí k nám opravdu začaly jezdit. Nejprve nám vypomohla paní RNDr. Irena Malichová, pak se práce ujala Miloslava Sedláčková, které pomáhala Jiřina Zelenková a po roce jsme sehnali odborníka, paní učitelku Mgr. Marcelu Bajarovou, která s láskou a nadšením vedla středisko, připravovala programy, se kterými jezdila po okolních MŠ a provázela děti po naučné stezce. Problémem se ovšem stala doprava do Divok. Krásná a půvabná vesnička je dost špatně dostupná autobusovým spojením. Ale kdo má zájem, tak se k nám dostane, a tak středisko nespí. Jezdí k nám děti z Brněnské Lipky, skauti z Uherského Hradiště a hlavně na jaře okolní školy a školky.

1997

V létě 1997 jsme se vydali na několikadenní výpravu do Moravského Krasu. Bydleli jsme v polorozpadlém mlýně a pro některé, především pro ženy a dívky, to byl opravdu silný zážitek. Naším hlavním cílem byly jeskyně, kterými nás provedl kamarád Sváta Čech, který to tu všechno dobře znal. Vezli jsme s sebou „atom oblečky“, které nás měly uchránit před blátem. Fotky však vypovídají zcela o něčem jiném. Byli jsme špinaví a jílovité bláto jsme z nás i z našich šatů dostávali studenou vodou jen velmi těžko.

Hned druhý den našeho výletu začalo pršet. A pršelo a pršelo. Hráli jsme karty, povídání jsme sem tam proložili zajímavou hrou „šufánková“, ale déšť neustával. Museli jsme odjet domů, ale tam nás čekalo další nemilé překvapení. I tu pršelo několik dní a Morava v Kroměříži byla nebezpečně plná. Tak začaly povodně roku 1997 a ochromily velkou část Moravy. Ale to už je jiný příběh. Příběh o tom, že příroda je mocnější než my, že dokáže být krutá i nemilosrdná. Pamětníci často mluvili o tom jak se zapomnělo na zátopové zóny, jak nešetrně a nesmyslně se stavělo a nikoho nenapadlo, že velká voda čas od času přijde. Snad si tehdy všichni mysleli, že poručí větru dešti... A zase jsme na začátku. Přírodu je potřeba dobře znát a chránit, abychom s ní mohli v souladu žít.

1998

V roce 1998 se stala předsedkyní ČSOP Divoky Jiřina Zelenková. Po dlouhých letech první žena. Snažila se především o dobrý průběh našich akcí pro veřejnost, o chod ekologického střediska a naučné stezky, pomoc při letních táborech. Všichni se jí snažíme pomáhat a tak svou funkci zvládá dobře.

2000

27. dubna 2000 se uskutečnilo v našem ekocentru setkání pracovníků státní správy, školství a středisek ekologické výchovy z okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Zlín a Vsetín. Na tomto setkání byla založena Stálá oborová konference ekologické výchovy a osvěty.

2003

Tak jako každý rok i v roce 2003 jsme si naplánovali několikadenní výlet. Tentokrát jsme navštívili arboretum v Mlýňanech na Slovensku, které patří k nejstarším v Evropě. Nádhera rododendronů, majestátnost stromů a vzácných dřevin nás okouzila stejně jako národní hřebčín v Topoľčiankách. Večer jsme strávili v Čaradicích a ráno v zubří oboře. Naše putování pokračovalo do Piešťan a poté domů na Moravu. Byla to dobře připravená a zorganizovaná akce.

2004

Po smutném období jara roku 2004, kdy nás ve věku 40 let opustil náš usměvavý kamarád Jiří Zelenka, jsme se rozhodli, že je třeba zahnat chmury a vyrazit někam ven. Často jsme na něho vzpomínali a víme, že on by byl určitě první, který by plánoval cestu a těšil by se na výlet. Moc nám chybělo jeho skvělé jídlo, ale především humor, který ho všude doprovázel.

Tentokrát jsme jeli vlakem do Lužné. Je to malá sympatická vesnička a na kopci ještě sympatičtější „Figiho“ chata. Bylo nás asi dvacet, několik dětí a pes. Okolí jako by zvalo k procházkám, úžasné výhledy na Beskydy byly odměnou za namáhavý výstup na okolní kopce. Cílem byly Pulčínské skály a Čertova stěna u Lidečka. Někteří z nás zavzpomínali na mládí a časté výlety na tato místa. Byly to moc vydařené květnové dny.

V září roku 2004 jsme přijali pozvání na celostátní setkání ČSOP. Jeli jsme rádi. A o to víc, že se konalo v Sedmihorkách v Českém ráji. Vedou nás sem vzpomínky na krásné chvíle prožité ve skalách. Setkání bylo zajímavé i poučné. Semináře o účetnictví a psaní projektů se nám určitě hodily a ukázka činnosti jiných ČSOP nám byla podnětem k naší další práci. Samozřejmě jsme nemohli vynechat procházku do skal, hospůdky na Hrubé skále a na zpáteční cestě jsme se stavili v lomu pod Kozákovem, kde se těží polodrahokamy. Dostali jsme kladívka a mohli jsme si vykutat (pokud se nám podařilo) nějaký kamínek. Poslední zastávkou byl hrad Trosky a pak už jsme se vraceli ke svým domovům.

V tomto roce se také stalo ekologické středisko místem konání okresního kola Biologické olympiády, ve které si děti druhého stupně základních škol změřily znalosti nejen z učiva přírodopisu.

2005

V září 2005, tak jako loni, jsme se opět zúčastnili celostátního setkání členů a příznivců ČSOP v Kunčicích pod Ondřejníkem. Zajímavá byla výprava do okolí Štramberka, na které nás provázel pan Jan Lukášek, známý reintrodukcí jasoně červenookého. Večer u táboráku jsme se setkali s ministrem životního prostředí RNDr. Liborem Ambrozem a předsedou ČSOP Ing. Pavlem Pěšoutem. Největším zážitkem byla návštěva a prohlídka pralesa Mionší.

V 90. letech jsme vedli kroužek ochránců přírody. Byla to zajímavá práce. Časem se z mnohých stali členové ČSOP. Několik let se nám nedařilo na tuto tradici navázat, až v roce 2003 vznikl oddíl Mladých ochránců přírody. Dodneška jsou našimi velkými pomocníky. Oddíl vede pan Petr Vymětal.

V roce 2003 a 2004 vedla kroužek mladých ochránců přírody paní Mgr. Marcela Bajerová. Práce v kroužku se účastnily 7 a 8 leté děti. Pod jejím odborným vedením kroužek velmi dobře pracoval. Pořádali letní tábory, často chodili do přírody a pomáhali nám při jarním úklidu u studánky. Chtěli bychom v této aktivitě i nadále pokračovat. Ošetřování zeleně, zejména péče o památné stromy a jejich ochrana, představuje významnou oblast ochrany přírody. Realizaci ošetřování památ-

ných stromů je nezbytné svěřit odborníkům. Že to není jednoduché, ale velmi potřebné a žádoucí, o tom vás přesvědčí fotodokumentace. Dříve jsme se těmto záležitostem věnovali společně s panem J. Kochaničkem, Z. Zbránkem, J. Zelenkou, J. Snopkem, J. Sedláčkem. Dnes pro náročnost a obtížnost těchto prací se touto problematikou zabývá soukromá firma J. Sedláčka, který má odborné školení, kvalifikaci a potřebnou praxi. Spolupracuje s Ministerstvem životního prostředí a Agenturou ochrany přírody a krajiny. Za poslední roky byly ošetřeny stromy, stromořadí a parky v Kvasicích, Roštíně, Zborovicích, Dřínově, Lebedově a v Podzámecké zahradě v Kroměříži. Památné stromy jsou svědky minulosti, jejich odkaz přenášejí do naší současnosti a ponese je dál do budoucnosti. Proto má význam, možná větší, než jsme si ochotni připustit, věnovat se péči o památné stromy, ošetřovat je a chránit.

Rovněž i přírodně cenné plochy (kromě již vyhlášených přírodních památek) s výjimečnou a pestrou flórou a faunou vyžadují péči. K tomu patří mapování biotopů, strážní služba, inventarizační průzkumy, zpracování podkladů pro nově vyhlášená chráněná území (Lebedov, Zákostelí) a jejich následný management, spočívající především v pravidelném kosení a likvidaci náletových dřevin.

I toto zajišťuje výše uvedená firma, někdy s větší nebo menší účastí členů ČSOP. V oblasti ochrany přírody a životního prostředí poskytuje ČSOP poradenskou činnost. Odpovídáme na telefonní dotazy, radíme a pomáháme občanům. K nejběžnějším patří dotazy týkající se záchran poraněných nebo nemocných volně žijících živočichů, znečištění ovzduší, vodních toků a okolní přírody odpady, kácení, ošetřování a výsadby zeleně, ochrany a výskytu živočichů a rostlin, vyvěšování ptačích budek, problematických hnízd čápů, vypalování suché trávy v jarním období atd.

Přes sdělovací prostředky působíme na nejširší veřejnost a snažíme se ovlivnit ekologické myšlení lidí. Vyrobili jsme několik filmů, vlastníme stovky diapozitivů a fotek. V posledních čtyřech letech vydáváme brožovanou výroční zprávu s barevnými fotografiemi.

Naučné stezky a informační panely umístěné na turistických trasách nebo na přírodovědně či krajinářsky zajímavých místech přispívají k rozvoji pěší turistiky a k osvětě veřejnosti. Kromě naší Naučné stezky Boří jsme umístili v Chříbech pro Okresní úřad Kroměříž 6 kusů panelů Spáčilovy naučné stezky. Také jsme provedli označení hranic Přírodního parku Chříby. Tabule jsou umístěny na hlavních přístupových trasách v počtu 24 kusů. Rovněž jsme provedli na kroměřížsku označení památných stromů a stromořadí tabulemi se státním znakem a nápisem chráněný strom. Zákon č. 114/92 Sb., O ochraně přírody a krajiny, umožňuje občanským sdružením, která se zabývají ochranou přírody, účast ve správních řízeních. Jedná se o velmi důležitou činnost při prosazování práva, které nám dává šanci chránit přírodu a životní prostředí kolem nás. V této záležitosti nás zastupuje pan Zdeněk Zbránek.

Již několik let se zúčastňujeme výstavy neziskových organizací v Knihovně Kroměřížska, čímž prezentujeme svou práci. Také se zapojujeme do mezinárodní akce UNEP „Ukličme svět“, v jejímž rámci posbíráme v okolní přírodě odpad a zároveň působíme na ekologické podvědomí občanů.

Možná jsme na něco zapomněli nebo si nevzpomněli, tak už to bývá...

Po celý rok máme v organizaci co na práci. A když to zrovna není plánovaná akce, rádi se scházíme jen tak, abychom spolu vyrazili do přírody nebo poseděli.

Český svaz ochránců přírody Divoky v roce 2005 slaví 25 let své existence.

Za tu dobu se v naší organizaci vystřídal velké množství lidí, někteří zde byli chvíli, jiní déle, ale ti, co mají opravdový zájem o přírodu a rádi pro ni pracují, zůstali do dnešních dnů. Věříme, že po přečtení této publikace sami nejlépe zhodnotíte naši činnost. Domníváme se, že se našim členům, kamarádům a známým podařil kus práce v oblasti ochrany přírody. Děkujeme všem, kteří jakkoliv k této úspěšné činnosti přispěli, kteří nám pomáhali nebo nám jen tak drželi palce a těšíme se na další spolupráci.

*Miloslava a Josef Sedláčkovi
prosinec 2005*

1

Foto 1:
Přírodní památka (PP) Drážov
- celkový pohled.

Foto 2:
Rozrazil klasnatý PP Drážov.

Foto 3:
Pravidelná údržba - sečení rezervace,
Josef Sedláček.

2

3

Foto 4:
Vzácný exemplář - hořec brvitý,
PP Kamenec.

Foto 5:
Detail - vstavač kukačka, PP Kamenec.

4

5

Foto 1:
Kudlanka nábožná PP Kamenec.

Foto 2:
Každoroční vyhrabání biomasy,
PP Kamenec.

Foto 3:
Původní dřevěný včelín, podle kterého
je pojmenována přírodní památka u Cvr-
čovic.

Foto 4:
Detail květu dřínu obecného.

Foto 5:
Modrásek jehlicový, PP Drážov.

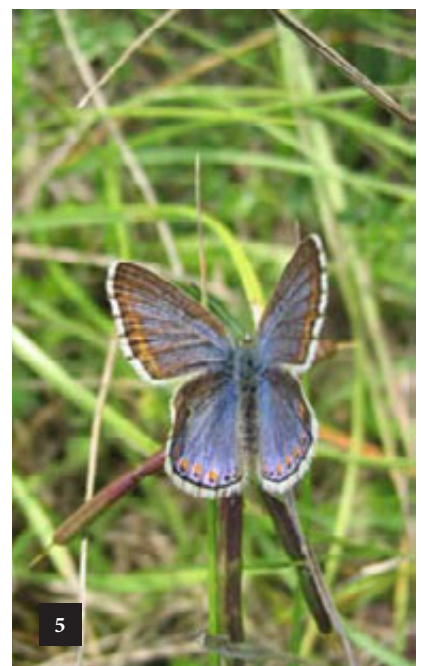
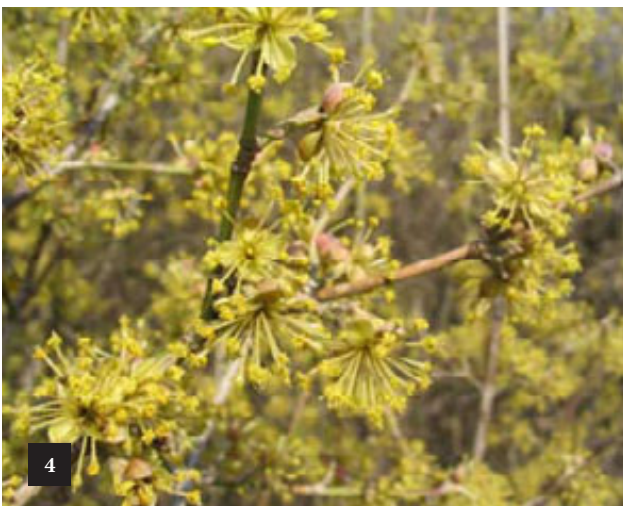

Foto 1:
Vstavač nachový PP Včelín.

Foto 2:
Kontrolní návštěva v PP Včelín.

Foto 3:
Koniklec velkokvětý PP Řehon.

Foto 4:
Sečení národní přírodní rezervace. Oulehla, Jiří Zelenka.

Foto 5:
Naučná vycházka s nejstarším členem naší organizace panem Josefem Kochaníčkem.

1

2

Foto 1:
Největší naše orchidej - střešníček pantoflíček.

Foto 2:
Odpočívající skupinka při likvidaci náletových dřevin na rezervaci Oulehla - Lísky jaro 1986.

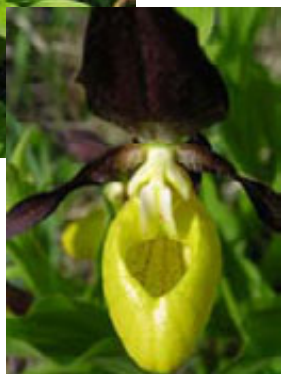

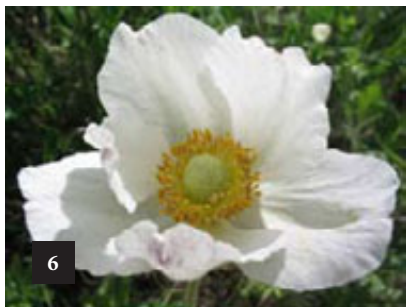
Foto 3:
Pětiprstka hustokvětá - navrhovaná přírodní památka Zákostelí, Zdounky, rok 2004.

3

Foto 4:
Detail pětiprstky hustokvěté

Foto 5:
Pohled z navrhované přírodní památky Lebedov, v popředí bohatý porost sasanky lesní

6

Foto 6:
Detail květu sasanky.

4

5

1

Foto 1:
Označení památné lípy v Roštíně, Josef Snopek, Zdeněk Zbránek, Miloslava Sedláčková, Jiřina Zelenková, rok 2004

2

Foto 2:
Měření obvodu památného dubu v zámečném parku Zdounky, obvod 585 cm, Jiřina Zelenková, Zdeněk Zbránek, Miloslava Sedláčková.

3

Foto 3:
Zdravotní řez v památné aleji v k.ú. Kvasice, září 2001, Zdeněk Zbránek.

Foto 4:
Vandalismus nás provází všude...

Foto 5:
Zdravotní řez v zámečném parku ve Zdounkách, září 2004, J. Sedláček.

4

5

Foto 1:
Platan javorolistý v zámeckém parku ve Zdounkách.

Foto 2:
Umísťování soví budky na topolu u Zbo-
rovic r. 1986, Z. Zbránek.

Foto 3:
Budky pro sovy a poštolky před dokonče-
ním úprav.

Foto 4:
Zajímavá dvojí snůška překvapila i Ladi-
slava Horáčka, budka současně hostila
poštolku obecnou a puštíka obecného
v k ú. Zdounky.

Foto 5:
Mladý kalous ušatý nás sleduje jedním
okem.

Foto 6:
Poštolčí mláďata se mají čile k světu.

Foto 1:
Informační tabule naučné stezky
(13. zastávka).

Foto 2:
Jedna z nových zastávek naučné stezky
- travertinová inkrustace.

Foto 3:
Svěcení kříže u sv. Antonička, místo je
součástí naučné stezky i odpočinku.

Foto 4:
Zakládání hnízdní položky pro čápa bílého
na vysokém komíně v Podzámecké
zahradě v Kroměříži, v akci zachyceni Jiří
a Josef Sedláčkovi.

Foto 5:
Vysazené vrby zpevňují hráz rybníčka.
V pozadí informační tabule Louka.

1

2

3

4

5

Foto 1:
Značení naučné stezky, r. 1996, Jiří Pavelka, Tomáš Pavelka.

Foto 2:
Výukový program „Svět Ferdy Mravence“ v terénu, MŠ Zborovice, červen 2003.

Foto 3:
Velikonoční dílna, březen 2005.

Foto 4:
Lov pro ZOO - EVROPA, MŠ Morkovice, výukový program Mgr. Marcely Bajerové.

Foto 5:
Výukový program „Svět Ferdy Mravence“ s dětmi MŠ Morkovice.

Foto 1:
Lekce v létání na koštěti jsou pro děti zážitkem.

Foto 2:
Les Boří se proměnil na Řáholec s Rumcajsem, Mankou a Cipískem

Foto 3:
Dlouhý, Široký a Bystrozraký.

Foto 4:
Kouzla a čáry provázejí návštěvníky lesem.

Foto 5, 6:
Indiánské ležení v údolí Stříbrného měsíce.

Foto 1, 4:
Folklórní soubor Malá Rusava mile zpříjemnila atmosféru u vítání jara.

Foto 2:
Tradiční vítání jara s Otvíráním studánek a oslavou Dne Země.

Foto 3:
Posezení s kytarou u táboráku a opékání špekáčků bývá zakončením oslavy Dne Země.

Foto 5:
Divocký kos říjen 2002, předávání cen vítězům.

Foto 1:
Budačina r. 2002,
vaření pod Jezevčí skálou.

2

3

Foto 2:
I Jiřka a Milka to dokázali...

Foto 3:
Účastnice noční dobrodružné výpravy na
Budačinu, r. 2002 Alenka Siudová, Maruška
Sedláčková, Marta Damborová.

4

Foto 4:
Lesní brigáda
- sazení žaludů,
podzim 1980.

Foto 5:
Prázdniny s Brontosau-
rem, pohled na tábor, lom
u Roštína, srpen 1984.

5

6

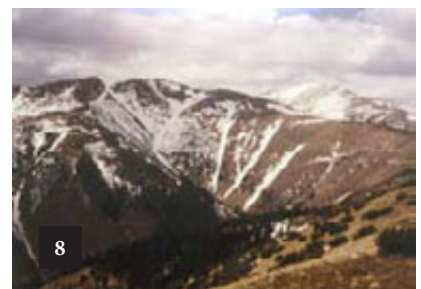
Foto 6:
Odpocívající kuchař - Jiří Zelenka.

Foto 7:
Dlouhá cesta ve vlaku
- směr Slovensko.

7

Foto 8:
Přechod přes Kozí chrbtý.

8

Foto 1:
Rumunsko- Apuseni (Západní hory).

Foto 2:
Tak kdyby rostly i u nás...

Foto 3:
Putování k vrcholu Klak.

Foto 4:
Mladí speologové v akci, Moravský kras, červenec 1997.

Foto 5:
Tajemný rytíř-Josef Snopek.

Foto 6:
Výlet do Pulčínských skal, květen 2004.

Foto 7:
Večerní setkání ve starém Horním mlýně.

Foto 8:
Čertova stěna u Lidečka.

1

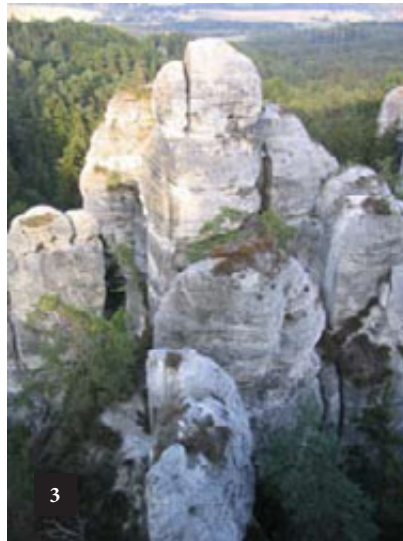
Foto 1:
Nádraží Lužná, odjezd domů.

2

Foto 2:
Český Ráj – Příhrazy, září 2004, setkání členů ČSOP v Sedmihorkách u Turnova.

Foto 3:
Hruboskalsko, skalní oblast Maják.

3

Foto 4:
setkání členů ČSOP v Kunčicích pod Ondřejníkem, naši členi s ministrem ŽP RNDr. Liborem Ambrozkem a předsedou ČSOP Ing. Pavlem Pešoutem, září 2005.

4

Foto 5:
trnitá cesta pralesem Mionší po stopách šedého vlka.

5

Foto 6:
Odumírající buk, prales Mionší.

Foto 7:
Obydlí Mopíků – „Indiánů“ na letním táboře v Adamově rokli.

Foto 8:
Petr Vymětal – „Dlouhý vlas“.

6

7

8

Foto 1:
náhodně odchytený výr velký – zapleten do sítě na skládce u Nětčic.

Foto 2:
Josef Snopek vypouští zachráněného výra.

Foto 3:
Stěhování starého vagonu na hřiště v Divokách.

Foto 4:
Úpravy - proměny vagonu - klubovny.

Foto 5:
Nalezený „poklad“ v prostorách Dřínovského zámku, květen 2002.

Foto 6:
Kapela „Hradlo“, kterou jsme rádi zvali na naše akce, červen 1982.

Foto 7:
Kapela „Ztráty a nálezy“, kterou zveme nyní, červen 2004.

Desatero ochranných zásad

Chovej se v přírodě tiše a nenápadně

Uč se přírodu znát a rozuměj jejím zákonům

Raduj se z přírodních krás, ale není je

Táboř jen tam kde není zakázáno

Bud' přítelem všech živočichů

Chod co nejvíce pěšky

Využij každé příležitosti

aby jsi pro přírodu vykonal něco prospěšného

S ohněm zacházej opatrně, aby se ti nevymkl z rukou

pečuj o čistotu přírodního prostředí kolem sebe

Střež čistotu vody, pečuj o prameny